

Základní škola Vsetín, Trávníky 1217

Krizový plán

Školní metodik prevence: Mgr. Radana Vařejková
Ředitel školy: Mgr. Libor Slováček, MBA

Vsetín 2022

Krizový plán

Upřesňuje postup školy v případě zjištění projevů rizikového chování u žáků ve školním zařízení.

V případě zjištění šikany na škole

1. Okamžitá ochrana oběti: umístění oběti do ochranného prostředí s dohledem dospělé osoby. Oddělení agresorů a zajištění jejich dohledu, aby nemohli ovlivnit svědky nebo se domluvit na výpovědi. Kontaktovat rodiče oběti a domluvit se na dalším postupu.

V případě pokročilé šikany či šikany s neobvyklou formou (výbuch skupinového násilí vůči oběti, v případě třídního lynčování apod.) je potřeba vždy informovat **policii ČR**, **pracovníka PPP** (Pedagogicko-psychologická poradna), a **pracovníka OSPOD** (oddělení sociálně-právní ochrany dětí) či další orgány.

2. Stanovení strategie intervenčním týmem. Ve složení: školní metodik prevence (ŠMP), výchovný poradce (VP), ředitel školy (ŘŠ), třídní učitel (TU), popř. externí odborník.

3. Rozhovor se žáky. V pořadí: svědci a ti, kteří na šikanu upozornili (popřípadě konfrontace svědků), rozhovor s obětí, rozhovor s agresory, případně konfrontace agresorů (nikdy však přímá konfrontace agresora a oběti!)
Výpovědi jsou zaznamenány písemně, popř. i pořízena audio nahrávka.

4. Informace učitelskému sboru. Na mimořádné schůzi oznámí ředitel učitelům okolnosti vzniku případu a seznámí je s výsledky vyšetřování. Za intervenční tým přednese návrhy na výchovná opatření a způsobu práce s třídou. O opatřeních nechá hlasovat a vyhotoví zápis s domluveným postupem.

5. Individuální schůzky s rodiči aktérů. Je vhodné zvát rodiče agresorů po jednom páru. Jednání je přítomen ŘŠ, ŠMP, VP, TU, případně další osoby. Obě strany podepíší zápis z jednání.

6. Dohoda o vzájemné informovanosti. Škola se s rodiči dohodne na vzájemném informování.

7. Třídnická hodina pro žáky. Žáci jsou informováni TU o rizicích agresivního chování a o výchovných opatřeních školy.

8. Mimořádná třídní schůzka (po přijetých výchovných opatření). Rodiče jsou informováni o situaci, průběhu vyšetřování a o opatřeních pro zamezení dalších potíží

Škála výchovných opatření:

- napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele školy
- snížený stupeň (známka) z chování
- převedení do jiné třídy, skupiny (je třeba individuálně posoudit efektivitu tohoto opatření, aby nedošlo k přesunutí šikany do nového prostředí a podmínek);

- podmíněčné vyloučení nebo vyloučení ze školy při opakování násilí po rozhodnutí výchovné komise
- ředitel školy doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení střediska výchovné péče, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v diagnostickém ústavu
- ředitel školy podá návrh orgánu sociálně-právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu

Návykové látky ve škole

V případě:

Důvodného podezření, že některý z žáků ve škole nebo školském zařízení má návykovou látku u sebe – jelikož se jedná o podezření z trestného činu nebo přestupku, spadá řešení tohoto jednání do kompetence Policie ČR, která bude o této skutečnosti bezodkladně informována. Do doby příjezdu policisty bude žák zamezen kontakt s dalšími žáky a bude sledován. Jeví-li žák známky otravy, bude přivolán lékař.

Distribuce návykových látek ve škole – má-li pedagogický pracovník důvodné podezření, že ve škole došlo k distribuci drog, vždy vyrozumí příslušné oddělení Policie ČR (protože se jedná o podezření ze spáchání trestného činu). Neohlášením by se vystavil stíhání pro trestný čin *nepřekázení trestného činu podle ustanovení §167 trestního zákona*.

Užívání návykových látek ve škole – žákovi bude zabráněno v pokračování užívání takovéto látky. Bude zajištěno vyjádření žáka k uvedenému jednání, vyrozuměno vedení školy a zákonní zástupci žáka. V případě, že žák není schopen pokračovat ve vyučování, budou zákonní zástupci vyzváni, aby si žáka ve škole vyzvedli. Hrozí-li žák akutní zdravotní nebezpečí, bude do školy přivolán lékař. O tom, že žák (mladší 18 let) užívá návykovou látku, bude vyrozuměn orgán sociálně-právní ochrany obce s rozšířenou působností - OSPOD (v souladu se zákonem č.359/1999 Sb. o sociálně – právní ochraně dětí, v ustanovení §10 odst. 4).

Nálezu návykové látky ve škole – bude informováno vedení školy, za přítomnosti další osoby látky vložena do obálky, přelepena, opatřena datem, časem, podpisem a razítkem školy. Umístěna pod dohledem do školního trezoru. O celé záležitosti bude vyrozuměna Policie ČR.

V případě krádeže ve škole

Každou nahlášenou krádeží se zabývejte, vyšetřujte ji. Je to důležité poselství jak pro poškozeného, tak pro zloděje. Jakmile budete k dětem mít proslovy o krádežích, nezačínajte tím, že si všichni mají na své věci dávat dobrý pozor a vy jste jim říkali, že si to či ono nemají do školy nosit nebo to mají zamykat. Tyto informace často vyznívají, jako by za krádež mohl poškozený, nikoliv zloděj. Jakoby normální bylo všechno zamykat a ne nekrást. Rozhovory s poškozeným po nahlášení krádeže rovněž nezačínajte tímto způsobem.

Pokud je znám pachatel krádeže na školní půdě, měl by mít možnost pohovořit si o svém jednání s vedením školy, výchovným poradcem, metodikem prevence.

Pečlivě se zabývejte příčinami. Některé jsou významně polehčující (dítě je ke krádeži donuceno někým jiným, z koho má strach). Někdy se může jednat i o formu kompulzivního chování, kterou je nutné řešit v rámci odborné péče.

S náhradou způsobené škody postupujte jako u vandalismu. Preferujte nápravu vztahu mezi poškozeným a zlodějem – trvejte na tom, aby zloděj věc vrátil přímo poškozenému, omluvil se a nabídnul za své chování nějakou kompenzaci.

Zákonné zástupce zloděje vyrozumívejte vždy až poté, kdy budete přesně znát příčiny, které dítě k takovému chování vedly a to zejména v případě menších dětí.

O krádeži a jejím šetření proveďte záznam, ze kterého budou jasně vyplývat všechny důležité skutečnosti: kdo – kdy – kde – jak – proč – čím...

Důležité upozornění - Škola a školské zařízení není orgán činný v trestním řízení, takže nemůže nic vyšetřovat. Pokusy o „vyšetřování“ ze strany školy, mohou nenapravitelně ovlivnit další vyšetřování Policie ČR.

Kdy hlásit rodičům:

Rodičům poškozeného vždy ihned, rodičům zloděje rovněž vždy, nicméně mělo by tomu předcházet precizní zjištění příčin. Celá řada dětí krade proto, že je někdo krást poslal a oni z něj mají strach.

Kdy hlásit polici ČR:

V případě, kdy je škoda nikoliv nepatrná, nikdo nejeví snahu o nápravu a škola není vlastními silami schopná domoci se takové nápravy. Musí se jednat o úmyslné zcizení, poškození nebo zničení věci. Hlásíte také tehdy, jestliže o to žádá poškozený nebo poškozená nebo jejich zákonní zástupci.

Kdy hlásit na OSPOD:

V případech, kdy se jedná o opakované jednání a výchovná a další opatření, která zvolila škola, neměla žádný účinek.

V případě, že je ukradena věc menší hodnoty než 5000,- Kč (a je to bez použití násilí – překonání překážky, není to vloupání) jedná se o přestupek proti majetku dle § 50 zákona o přestupcích č. 200/1990 Sb. v platném znění.

Škoda na odcizené věci od 5000,- Kč výše je trestným činem krádeže dle ustanovení § 205 trestního zákoníku. V případě, že byla odcizena věc s hodnotou menší než 5.000,- Kč, ale bylo použito násilí – vypáčená skříňka, šatna, šuplík... nebo násilí vůči osobě a snaha zmocnit se věci – loupež, jedná se vždy o trestný čin.

Syndrom týraného dítěte CAN

Syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte (**CAN - Child Abuse and Neglect**). Jde o jakoukoliv formu týrání, zneužívání a zanedbávání dětí, která je pro naši společnost nepřijatelná.

Změny v chování dítěte:

celková stísněnost a nezájem o dění kolem, zvýšená opatrnost v kontaktu s dospělými. Úzkost a vyděšené reakce v přítomnosti konkrétních dospělých osob nebo v situaci, kdy je dítě

s dospělým samo. Vyhýbání se školním a mimoškolním aktivitám, nápadně lhostejné postoje, výroky typu „mně je to jedno“, agresivní napadání a šikanování vrstevníků. Zvýšená citová dráždivost a agresivní projevy na sebemenší podněty, potíže se soustředěním a zhoršení prospěchu ve škole. Váhání s odchodem domů po vyučování, neomluvené absence ve škole, odmítání jídla nebo přejídání, sebepoškozování, útoky z domova.

Známky na těle dítěte:

opakovaná zranění včetně zlomenin, modřiny, řezné rány, otoky částí těla (například rtů, tváří, zápěstí). Stopy po svazování, otisky různých předmětů na těle, natrhnutí ucha, otisky dlaně a prstů, stopy po opaření nebo popálení cigaretou.

Rozhovor s žákem je klíčový

Když učitel po zpozorování neklamných známek vzbuzujících podezření na syndrom týraného dítěte dojde k závěru, že dítěti je potřeba pomoci, měl by se vždy nejdříve pokusit navázat s žákem osobní kontakt.

V situaci, kdy se učitel nedaří navázat komunikaci s žákem, je dobré obrátit se na pedagogicko-psychologickou poradnu, na Linku bezpečí nebo přesvědčit žaka, aby se obrátil na kohokoliv, komu důvěřuje.

Učitel by měl po rodiči chtít, aby okomentoval to, jak si vysvětluje problémy, které učitel u dítěte vyzoroval. Může tak i zjistit, že skutečnou příčinou žákova neobvyklého chování je něco jiného než domácí týrání.

Odborník

Když se dítě samo přizná, že je týráno, nebo když si učitel jinak potvrdí, že bylo nějak fyzicky nebo psychicky poškozeno, měl by kontaktovat odborníky. Při zjištění nějaké zdravotní újmy se však nedoporučuje kontaktovat jen lékaře. Pediatr si totiž přeje, aby dítě přišlo v doprovodu rodiče. Také do pedagogicko-psychologické poradny by mělo dítě jít spolu se zákonným zástupcem. Pokud se však škole podaří domluvit se s poradnou na kontaktu bez účasti rodičů, je považováno toto porušení pravidel za přijatelné. Prioritou je pomoci dítěti za každou cenu. Je dobré obrátit se na OSPOD. Na těchto úřadech je veden registr problémových rodin a je tedy možné, že po avízu školy budou sociální pracovníci hned vědět, jaké problémy jsou s danou rodinou spojeny.

Pozor neoznámení trestného činu a nepřekažení trestného činu (v případě, že už jsme se hodnověrným způsobem dozvěděli o týrání svěřené osoby) můžeme být sami pachatelé trestných činů nepřekažení trestného činu a neoznámení trestného činu.

Sexuální zneužívání

Je každé nepřiměřené vystavení dítěte sexuálnímu činu nebo chování, které vede k uspokojování potřeb zneuživatele.

Pohlavní zneužívání je závažným trestným činem proti lidské důstojnosti, na který se vztahuje povinnost překazit jej (oznámit orgánům činným v trestním řízení).

V případě zjištění sexuálního zneužívání (dítě se mi svěřilo osobně, zjistím to z nějaké školní ankety nebo otazníku, dozvím se to od spolužáků nebo z jiných zdrojů)

1. uvědomit si, že jde o velmi citlivou záležitost
2. seznámit s tím co nejužší okruh dalších osob
3. pokud se zneužívání dopouští rodič, není žádoucí informovat ho o tom, že se vám dítě svěřilo
4. komunikovat s dítětem – podrobnější vyšetřování nechat na psychologovi a policii
5. vhodně dítěti sdělit, že skutečnost musíte ohlásit na policii
6. ohlásit na policii
7. ocenit dítě, že za vámi přišlo a ujistit ho, že pro ně uděláte všechno, co je ve vašich silách
8. jestliže dítě nechce, abyste věc ohlásili, situaci konzultujte s odborníkem, ale od oznámení události vás to nesmí odradit

Kontakty:

Dětské krizové centrum, tel: 241 484 149

Dětské krizové centrum Zlín: 730 166 862

Internetová poradna: problem@ditekrize.cz

Linka bezpečí, tel: 800 155 555

Linka důvěry RIAPS: 222 580 697, linka@mcssp.cz

Domácí násilí

Domácí násilí představuje obvykle **fyzické, psychické, nebo sexuální násilí** mezi blízkými osobami, k němuž dochází skrytě v soukromí.

Není úlohou pedagoga, usuzovat na domácí násilí na základě svých pocitů, vyvozovat je z chování a projevů dítěte. Pedagog je však povinen jednat v okamžiku, kdy se mu například dítě svěří, či pokud zaznamená dlouhodobé nezpochybnitelné známky násilí páchaného na dítěti (podvýživa, modřiny aj.),

Situaci nemůže řešit pedagog sám, ale **vždy s dalšími odborníky**. Vhodné je obrátit se na nejbližší středisko výchovné péče (SVP)

Pokud se ukáže, že je dítě obětí domácího násilí, které splňuje skutkovou podstatu trestného činu, je **zaměstnanec školy povinen tuto skutečnost oznámit Policii ČR a na OSPOD**.

Záškoláctví

Jedním z hlavních úkolů pro učitele, rodiče, případně i pro psychology je vyšetření příčin záškoláctví.

1. Čím dříve je záškoláctví odhaleno, tím lépe pro dítě. Při hledání příčin si udělat dostatek času pro analýzu případu, spojit se s rodiči, případně psychologem.
2. Je-li záškoláctví důsledkem neúnosné školní situace, navodit změnu.
Naplánovat dlouhodobá opatření, aby se situace neopakovala.
3. Rozmáhá-li se záškoláctví ve velkém a máme-li podezření a na hrozbu závislosti, spolupracovat s pedagogicko-psychologickou poradnou a centry.

4. Učit se v třídním kolektivu vyčíst, jaké postavení má problémový žák. Bojí-li se učitelům nebo rodičům svěřit, předat ho do péče psychologa.
5. Pomoci dítěti při návratu do třídy. Doprovodit ho při prvním vstupu do kolektivu. Nemluvit o tom. K vyřešenému případu se již nevracet a neprojevat nedůvěru. Domluvit se s rodiči na těsném kontaktu, aby bylo případně další záškoláctví včas odhaleno.
6. Učitel se musí zamyslet nad vlastními pocity ve vztahu k problémovému žákovi. Měl by smazat všechny předchozí špatné zkušenosti s ním, zbavit se předsudků a postavit všechny žáky na stejnou „startovní čáru“.

Absenci žáků ve škole evidují třídní učitelé. Pokud je doklad potvrzující důvod nepřítomnosti žáka nevěrohodný, může se ředitel školy obrátit na zákonného zástupce nezletilého žáka o vysvětlení nebo požádat o spolupráci příslušný správní orgán.

O neomluvené i zvýšené omluvené nepřítomnosti žáků informuje třídní učitel výchovného poradce, který tyto údaje vyhodnocuje. Při zvýšené omluvené nepřítomnosti prověřuje její věrohodnost.

Při zvýšené absenci lze dítě zařadit do programu, ve kterém mu budou omluvenky uznány pouze na základě potvrzení lékařem. Toto oznámí třídní učitel písemně rodičům žáka.

Neomluvenou nepřítomnost **do součtu 10** vyučovacích hodin řeší se zákonným zástupcem žáka třídní učitel.

Pokud má žák **víc než 10** neomluvených hodin, svolává ředitel školy školní výchovnou komisi.

V případě, že neomluvená nepřítomnost žáka **přesáhne 25 hodin**, zasílá škola oznámení o zanedbání školní docházky s náležitou dokumentací orgánu sociálně-právní ochrany dětí nebo pověřenému obecnímu úřadu.

V případě opakovaného záškoláctví v průběhu školního roku, následuje hlášení o zanedbání školní docházky Policii ČR.

Vandalismus

Předcházíme tím, že učitelé vykonávají dozor a dohled nad žáky o přestávkách na chodbách, dále v šatně a v jídelně.

Podmínky zacházení s věcmi a vybavením jsou zakotveny ve školním řádu. Náhradu úmyslně způsobené škody vymáhá škola po zákonném zástupci žáka. Řeší třídní učitel.

V případě poškození věci třetí osobě řeší třídní učitel s žákem a oznamuje věc zákonným zástupcům.

Policii hlásí škola tehdy, pokud není škoda nepatrná a nikdo nejeví zájem o její nápravu nebo úhradu.

OSPOD hlásí škola tehdy, když se jedná o opakované jednání a výchovná opatření zvolená školou nemají žádný účinek.

Extremismus, rasismus, antisemitismus

Okamžitě a razantně vystoupit proti projevům intolerance mezi žáky vyvolanými uvedenými postoji a názory.

Pozvat experty k diskusi s žáky/studenty. Informovat rodiče v případě zjištění uvedených hlouběji zakotvených postojů a nabídnout jim spolupráci. V případě závažných projevů, především násilných, informovat bezpečnostní složky (Policii ČR).

Rodiče vyrozumět v případě opakovaných verbálních či vizuálních projevů s možným extremistickým podtextem či v případě odůvodněného podezření na účast žáka v konsistentní extremistické partě a v případě

užití násilí s extremistickým, rasistickým xenofobním anebo antisemitským podtextem.

Policii vyrozumět v případě podezření na promyšlenou a extremisticky, rasisticky, xenofobně nebo antisemitsky motivovanou činnost (např. opakované rasistické verbální výpady se závažnými dopady na psychiku terčů takových výpadů apod.) a na takto motivované vážnější formy násilí.

Homofobie

Má-li pedagog důvody domnívat se, že některý ze žáků, či studentů má problémy přímo se svou sexuální orientací či pohlavní identitou, respektive s homofobní šikanou, je jisté možné se studujícím promluvit, avšak eventuální řešení intrapsychických problémů či problémů ve vztazích s rodinou je vhodné přenechat spíše na odbornících. Méně výrazné projevy homofobie může řešit pedagog sám za pomoci školního metodika prevence, školního psychologa či odborníka z některé nevládní neziskové organizace. V případech závažnějších forem homofobních projevů, zejména rozvinuté šikany je vhodné kontaktovat především pracovníky pedagogicko-psychologických poraden, kteří obvykle mají zkušenosti s řešením šikany obecně, i když někdy postrádají povědomí o specifikách šikany homofobní. Je-li podezření na spáchání trestného činu, potom je třeba kontaktovat Policii ČR.

Poruchy příjmu potravy

Pediatra, rodiče informuje učitel vždy, když dítě výrazněji zhubne, opakovaně bylo přistiženo, že zvrací (stačí informace od vrstevníků), sebepoškozuje se. Rodiče, i když dítě nechodí do školní jídelny.

Předcházet šikaně pro vzhled, oblečení, tělesný výkon, to, co jí nebo pije. Rozšířit nabídku vhodných, konkrétních materiálů (svěpomocné příručky jak zvládat anorexii, bulimii) pro nemocné a jejich rodinné příslušníky.

Školní preventivní tým:

metodik prevence: Mgr. Radana Vařejková

výchovný poradce: Mgr. Vladěna Kukulová

ředitel školy: Mgr. Libor Slováček, MBA

zástupce školy pro I. stupeň: Mgr. Dagmar Hlochová

zástupce školy pro II. stupeň: Mgr. Ladislava Koblíhová